**Evropský parlament**
2014-2019

*Dokument ze zasedání*

**B8-0152/2016**

27.1.2016

# NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Jemenu
(2016/2515(RSP))

**Alyn Smith, Bodil Valero, Igor Šoltes, Barbara Lochbihler**
za skupinu Verts/ALE

**B8-0152/2016**

**Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Jemenu**
**(2016/2515(RSP))**

*Evropský parlament*,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Jemenu, zejména na usnesení ze dne 9. července 2015 o situaci v Jemenu[1],

– s ohledem na společné prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky“) Federicy Mogheriniové a komisaře pro humanitární pomoc a řešení krizí Christose Stylianidese ze dne 10. ledna 2016 o útoku na zdravotnické zařízení Lékařů bez hranic v Jemenu,

– s ohledem na prohlášení, které dne 15. prosince 2015 vydal mluvčí Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) o obnově rozhovorů o Jemenu zprostředkovaných OSN, a na společné prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Federicy Mogheriniové a komisaře pro humanitární pomoc a řešení krizí Christose Stylianidese ze dne 2. října 2015 o Jemenu,

– s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2201 (2015), 2204 (2015) a 2216 (2015) o Jemenu a na rezoluci 2140 (2014) o uložení sankcí,

– s ohledem na zprávu skupiny odborníků OSN o Jemenu, která byla ustavena na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2140 (2014),

– s ohledem na prohlášení mluvčího ESVČ o situaci v Jemenu ze dnů 20. března, 26. března, 1. dubna, 26. dubna a 9. června 2015,

– s ohledem na závěry Rady o Jemenu ze dne 20. dubna 2015,

– s ohledem na prohlášení mluvčího generálního tajemníka OSN ze dne 10. ledna 2016 o Jemenu,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

A. vzhledem k tomu, že od března 2015, kdy byla v Jemenu pod vedením Saúdské Arábie zahájena intervence, nabrala humanitární krize katastrofálních rozměrů – uvážíme-li počet bezprostředně postižených lidí, který mnohonásobně převyšuje počty obětí humanitárních krizí jinde ve světě;

B. vzhledem k tomu, že se ukázalo, že Saúdská Arábie provádí plošné letecké útoky, při nichž bombardovala mnoho nemocnic, škol, tržnic, sýpek, přístavů, svatebních obřadů, tábor pro vnitřně vysídlené osoby a památky na seznamu světového dědictví, což ve všech případech naplňuje skutkovou podstatu válečného zločinu, a že zatím posledním doloženým případem je bombardování dne 6. ledna 2016, při němž v hustě osídlených

[1] Přijaté texty, P8_TA(2015)0270.

oblastech použila kazetovou munici;

C. vzhledem k tomu, že vzdušná, námořní a pozemní blokáda uvalená Saúdskou Arábií a jejími spojenci strádání ještě umocnila a teprve nedávno byla zmírněna, aby byly umožněny dodávky velmi omezeného objemu humanitární pomoci;

D. vzhledem k tomu, že konflikt mezi Hútii a jemenskou centrální vládou má historické kořeny, které se částečné zakládají na stížnostech Hútiů na diskriminaci, sociální, hospodářskou a politickou marginalizaci a pokusy rozšířit v Jemenu wahábistickou ideologii; vzhledem k tomu, že k podobným ozbrojeným konfliktům, i když méně intenzivním, již došlo v minulosti;

E. vzhledem k tomu, že vyloučení některých složek společnosti z politického života vytvořilo podmínky pro posílení milic Hútiů, které se zformovaly na severu země, využily správního a bezpečnostního vakua a v září 2014 obsadily hlavní město San'á, načež jemenský prezident Abdar Rabbú Mansúr Hádí musel prchnout do Saúdské Arábie;

F. vzhledem k tomu, že ministerstvo zahraničí USA veřejně podpořilo koalici pod vedením Saúdské Arábie, s níž sdílí informace zpravodajských služeb a jíž poskytuje pomoc při zaměřování cílů, poradenství a logistickou podporu, zatímco vláda Spojeného království poskytuje výcvik saúdským pilotům a nepopírá přítomnost britských poradců v operačních střediscích během saúdských náletů v Jemenu; vzhledem k tomu, že se koalici dosud nepodařilo v zemi obnovit bezpečnost a stabilitu nebo Abdara Rabbúa Mansúra Hádího znovu dosadit do funkce;

G. vzhledem k tomu, že místo toho byly podle OSN v roce 2015 zabity nebo zraněny tisíce civilistů a válka vedla k vnitřnímu vysídlení více než 2,5 milionu Jemenců; vzhledem k tomu, že 20 milionů lidí, tj. 80 % obyvatelstva, potřebuje nějakou formu humanitární ochrany či pomoci; vzhledem k tomu, že více než 2,2 milionu dětí trpí nebo je ohroženo podvýživou a přibližně 14,4 milionu lidí nemá dostatek potravin;

H. vzhledem k tomu, že v Jemenu, který již před válkou patřil k nejméně rozvinutým zemím, byla při leteckých úderech zničena velká část základní infrastruktury, např. mosty, cesty, vodní cisterny, telekomunikační stanice a elektrárny; vzhledem k tomu, že nezvratně poškozeno nebo zničeno bylo také mnoho historických památek a archeologických nalezišť, včetně několika částí historického centra v San´á, které je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO;

I. vzhledem k tomu, že kvůli pokračující námořní blokádě se do země, která z 90 % závisí na dovozu potravin, dostane pouze 15 % objemu zboží dováženého před krizí; vzhledem k tomu, že Světový potravinový program klasifikoval situaci v 10 z 22 jemenských provincií jako stav nouze z hlediska potravinové bezpečnosti, a to „na pokraji hladomoru“;

J. vzhledem k tomu, že blokáda palivových transportů v zemi ochromuje dodávky elektřiny a vynucuje si hromadné zavírání nemocnic a škol; vzhledem k tomu, že nejnaléhavějším problémem v důsledku blokády je zastavení vodních čerpadel, takže 16 milionů Jemenců – téměř dvě třetiny populace – ztratilo přístup k čisté pitné vodě nebo hygienickým zařízením, což má hrozivé následky pro šíření nemocí včetně cholery

a horečky dengue;

K. vzhledem k tomu, že podle fondu UNICEF má konflikt v Jemenu vážné dopady i na přístup dětí ke vzdělání, kdy téměř dva miliony dětí přerušily školní docházku, neboť bylo zavřeno 3 584 škol, tedy každá čtvrtá škola; vzhledem k tomu, že z toho 860 škol je poškozeno nebo jsou v nich ubytovány vysídlené osoby;

L. vzhledem k tomu, že dne 15. prosince 2015 bylo v celé zemi vyhlášeno příměří, které však je obecně porušováno; vzhledem k tomu, že mírové rozhovory znesvářených stran, které proběhly v polovině prosince 2015 ve Švýcarsku, nepřinesly žádné průlomové řešení, které by vedlo k ukončení konfliktu; vzhledem k tomu, že uprostřed pokračujícího násilí byly dočasně odloženy mírové rozhovory zprostředkované OSN, jež měly být pod záštitou zvláštního vyslance OSN pro Jemen Ismaíla Uld Šajcha Ahmada obnoveny dne 14. ledna 2016;

M. vzhledem k tomu, že Saúdská Arábie navzdory svému oficiálnímu závazku z dubna 2015, že přispěje k financování krizového humanitárního fondu OSN pro Jemen částkou 274 milionů USD, zatím na účet Úřadu OSN pro koordinaci humanitární činnosti žádnou hotovost nepřevedla; vzhledem k tomu, že OSN v červnu 2015 zveřejnila výzvu na poskytnutí 1,6 miliardy USD na pomoc 11,7 milionu lidí, avšak k 18. listopadu 2015 získala pouze 43 % této částky;

N. vzhledem k tomu, že EU v roce 2015 poskytla v souvislosti s krizí v Jemenu a jejími dopady na Africký roh novou humanitární pomoc ve výši 52 milionů EUR;

O. vzhledem k tomu, že podle Stockholmského mezinárodního ústavu pro výzkum míru (SIPRI) se Saúdská Arábie celosvětově řadí mezi čtyři země s nejvyššími výdaji na vojenský materiál, a že její nákupy vzrostly v roce 2014 o 17 %;

P. vzhledem k tomu, že se al-Káidě na Arabském poloostrově (AQAP) a Islámskému státu / Dá'iš podařilo využít politického a bezpečnostního kolapsu v Jemenu k rozšíření svého vlivu, a vytvořily tak další hrozbu pro stabilitu a bezpečnost v tomto regionu;

Q. vzhledem k tomu, že v lednu 2016 Omán uzavřel své dva hraniční přechody s Jemenem kvůli obavám z vojenských útoků, čímž Jemenci přišli o poslední volný výjezd ze své země a dostali se do takřka úplné izolace od okolního světa;

R. vzhledem k tomu, že po vypuknutí války pokračují členské státy EU, zejména Spojené království, Francie, Německo, Itálie a Belgie, ve schvalování dodávek zbraní a souvisejícího zboží do Saúdské Arábie; vzhledem k tomu, že Francie na podzim 2015 podepsala se Saúdskou Arábií řadu strategických smluv; vzhledem k tomu, že od roku 2015 vydalo Spojené království více než 100 licencí na vývoz zbraní do Rijádu, přičemž v drtivé většině se jedná o bojové letouny a bomby pro Královské saúdské letectvo, a že podle posledních zpráv vlády se hodnota licencí Spojeného království na bomby, střely a rakety pro Saúdskou Arábii vyšplhala mezi červencem a zářím 2015 na závratnou částku přesahující 1 miliardu GBP;

S. vzhledem k tomu, že společný postoj EU, kterým se stanoví pravidla pro vývoz zbraní, výslovně členským státům zakazuje povolovat zbrojní licence, pokud existuje vážné riziko, že vojenská technika nebo vybavení určené k vývozu mohou být použity

k vážnému porušení mezinárodního humanitárního práva;

T. vzhledem k tomu, že vláda USA se ve válce nadále přímo angažuje a na základě rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1368 (2001) a 1372 (2001) útočí bezpilotními letouny na ozbrojence al-Káidy ve jménu odvetných opatření za teroristické útoky ze dne 11. září;

1. je hluboce znepokojen prohlubováním humanitární katastrofy v Jemenu, která se vyznačuje všeobecným nedostatkem potravin a závažnou podvýživou, plošnými útoky na civilní obyvatelstvo a zdravotnické a humanitární pracovníky a ničením civilní a zdravotnické infrastruktury v důsledku intenzivnějších leteckých útoků, pozemních bojů a ostřelování;

2. důrazně odsuzuje letecké útoky a námořní blokádu, které proti Jemenu vede saúdskoarabská koalice, a destabilizační jednostranné akce Hútiů a vojenských jednotek loajálních bývalému prezidentovi Sálihovi, které Jemen a celý region dále oslabují, vytvářejí příhodnější podmínky pro rozpínání teroristů a extremistických organizací, jako jsou Islámský stát / Dá´iš a AQAP, a zhoršují již tak kritickou humanitární situaci;

3. vyzývá všechny strany, aby okamžitě upustily od vojenské konfrontace a přistoupily minimálně na přerušení bojů, aby mohla být doručena humanitární pomoc;

4. zdůrazňuje, že je třeba pod vedením OSN zahájit koordinovanou humanitární akci, a naléhavě vyzývá všechny země, aby přispěly k řešení humanitárních potřeb; vyzývá všechny strany, aby umožnily vstup a dodávky naléhavě nutných potravin, léků, paliva a další nezbytné pomoci prostřednictvím OSN a dalších mezinárodních humanitárních organizací, aby byly pokryty naléhavé potřeby civilistů zasažených krizí v souladu se zásadou nestrannosti, neutrality a nezávislosti; připomíná proto, že je naprosto zásadní, aby byla dále usnadněna obchodní lodní doprava do Jemenu;

5. znovu všechny strany vyzývá, aby dodržovaly mezinárodní humanitární právo a mezinárodní ujednání v oblasti lidských práv a zajistily tak ochranu civilistů a aby se již přímo nezaměřovaly na civilní infrastrukturu, zejména na zdravotnická zařízení a systémy pro zásobování vodou, a nezneužívaly civilní budovy k vojenským účelům;

6. připomíná všem stranám, že nemocnice a zdravotnický personál jsou pod výslovnou ochranou mezinárodního humanitárního práva a že plošné, neřkuli úmyslné útoky na civilisty a civilní infrastrukturu jsou válečným zločinem; zdůrazňuje, že je důležité zlepšit bezpečnost humanitárních pracovníků;

7. žádá nestranné a nezávislé vyšetření všech obvinění z porušování mezinárodních ujednání v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, včetně posledních útoků na humanitární infrastrukturu a pracovníky;

8. je hluboce šokován tím, že členské státy EU nadále vydávají povolení ke zbrojním licencím pro Saúdskou Arábii a její koaliční spojence a k jejich vojenskému výcviku, a zdůrazňuje, že minulé, současné a budoucí dodávky zbraní členských států EU do Saúdské Arábie nejen porušují právně závazná pravidla EU pro vývoz zbraní podle společného postoje 944/2008, ale taktéž několik ustanovení Smlouvy o obchodu se

zbraněmi a příslušné vnitrostátní právní předpisy;

9. zdůrazňuje, že pokračující vydávání licencí a přímý vojenský výcvik zajišťovaný členskými státy EU lze pokládat za napomáhání válečným zločinům a za vážné porušování dalších ustanovení mezinárodního humanitárního práva a mezinárodních ujednání v oblasti lidských práv;

10. naléhá na členské státy, aby okamžitě přerušily veškeré dodávky zbraní a další vojenskou podporu Saúdské Arábie a jejích spojenců v jemenském konfliktu; naléhá na místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby na příštím zasedání Rady pro zahraniční věci ve dnech 5. a 6. února 2016 zahájila v souvislosti s konfliktem v Jemenu kroky k uvalení zbrojního embarga na Saúdskou Arábii;

11. odsuzuje také útoky bezpilotních letounů USA a opakuje svůj postoj, že používání bezpilotních letounů za účelem mimosoudního zabíjení by mělo být mezinárodně zakázáno;

12. vyzývá EU a její členské státy, aby zvýšily finanční příspěvky na program humanitární pomoci Jemenu tak, aby dosáhl potřebné výše prostředků na rok 2016; naléhá na EU, aby vyvíjela nátlak na všechny dárce, aby urychleně splnili své sliby a závazky;

13. zdůrazňuje, že řešení konfliktu lze dosáhnout pouze politickými jednáními, do nichž musí být zapojeny všechny strany; naléhá na všechny strany, aby se v dobré víře co nejdříve zapojily do nového kola mírových jednání pod vedením OSN; podporuje neúnavné úsilí zvláštního vyslance OSN Ismaíla Ulda Šajcha Ahmada o uspořádání mírových rozhovorů o Jemenu pod záštitou OSN v souladu s iniciativou Rady pro spolupráci v Zálivu, výsledky konference o národním dialogu a příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN, zejména rezolucemi 2140 a 2216;

14. vyzývá EU, aby účinně prosazovala dodržování mezinárodních ujednání v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, jak je stanoveno v příslušných obecných zásadách EU; zejména zdůrazňuje, že EU musí v rámci svých politických rozhovorů se Saúdskou Arábií poukazovat na nutnost dodržování mezinárodního humanitárního práva; vyzývá Radu, aby v případě, že by tyto rozhovory nepřinesly žádné výsledky, zvážila kromě stávajících restriktivních opatření vůči vůdci Hútiů Abdal al-Malikovi al-Hútímu a synovi vyhnaného jemenského prezidenta Ahmadovi Alímu Abdalláhovi Sálihovi zavedení restriktivních opatření a sankcí vůči státům nebo osobám, které se podílejí na porušování mezinárodního humanitárního práva, jako je Saúdská Arábie nebo Spojené arabské emiráty;

15. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, parlamentům a vládám členských států, zvláštnímu vyslanci generálního tajemníka OSN pro Jemen, vládám Jemenu a Království Saúdské Arábie a parlamentům a vládám států Rady pro spolupráci v Zálivu a Ligy arabských států.